

Jon Elster

«Explaining Social Behavior»

Kapittel 25:
Kollektive beslutningsprosesser

Kollektive beslutningsprosesser

- Samfunnets felles anliggende angår alle.
- Vi har ulike faktorer som regulerer handling
  - Moral/quasi-moral
  - Lover (påbudt/forbudt/tillatt)
  - Ulik motivasjon
- Samfunnsborgere har et valg og et felles ansvar
  - stemme/ikke stemme

Kollektive beslutningsprosesser

- Når kollektiv handling feiler oppstår det et behov for en kollektiv avgjørelse
  - Påby valgdeltakelse?
- På denne måten vil velgerne gjøre politiske valg og legge opp til en kollektiv avgjørelse.

Politiske valg

- Målet ved kollektive beslutningsprosesser er å aggregere individuelle politiske preferanser ved hjelp av tre mekanismer:
  - Diskusjon
  - Forhandling
  - Avstemning
- Disse mekanismene kan fremkalle omforming av individuelle preferanser.
- Skape incentiver for individer til å feilrepresentere deres politiske preferanser.

Diskusjon

- Overbevise gjennom begrunnelse.
  - Indirekte link mellom offentlig debatt og klok handling
    - Direkte appellerer ofte ikke.
    - Mangel på troverdighet.
  - Feilrepresentasjon
    - Gjøre en upartisk og mer appellerende fremstilling som er nesten identisk med ens egne interesser.
-
-

Diskusjon 2

- Endringer i lovverk skjer ofte pga gjemte likheter.
  - Endringer skjer også pga bestriding mellom generelle lover og intuisjoner om enkeltilfeller.
  - Effekt av diskusjon foran publikum
    - Lukket vs åpent
    - Begge har positive og negative sider
-
-

Diskusjon 3

- Jeremy Bentham
    - «The greater the number of temptations to which the exercise of political power is exposed, the more necessary is it to give to those who possess it, the most powerful reasons to resist it. But there is no reason more constant and more universal than the superintendence of the public.»
  - Diskusjonskvaliteten vil ofte svekkes.
  - Men: Mer til det beste for folket.
-
-

Avstemning

- Nødvendig ved mangel på konsensus.
    - Ulike overbevisninger
    - Fundamentale preferanser
  - Stemmesystem varierer
    - Anonymt/åpent/lukket
    - Håndsopprekking/stemmesedler
  - Aggregering av tro: sannsynlighet for felles gode øker med antallet.
-
-

Avstemning 2

- Samfunnsvitenskapen: Individider er endogene eller enn eksogene.
- Aggregering av preferanser for stemming:
  - Problemer:
  - Feilrepresentasjon. (Synlig/usynlig)
  - Ubestemthet for utfall. (Stemmer man ut ifra hvem som har reell sjanse for å vinne?)

Avstemning 3

- Velger ofte det nest beste.
- Alltid en beslutning til tross for likt utfall:
  - Status quo
  - Manipulering av agendaen
  - Tradisjonell avstemningsprosedyre

Forhandling

- Prosessen for å oppnå enighet gjennom troverdige trusler og løfter.
- Utfallet avhenger av troverdigheten i truslene og løftene.
- Troverdigheten til trusler avhenger av
  - Objektive faktorer:
    - Valg utenfra
    - Valg innenfra

Forhandling 2

- Subjektive faktorer:
  - Forhandlingstid
  - Lav grad av risikoaversjon
  - Lavt fokus på den andre kan tilby sammenliknet med eget tap
- Trusler er kun troverdig dersom de ikke vil skade en selv.

Forhandling 3

- Troverdigheten til løfter avhenger av:
    - Objektive faktorer:
      - Hvorvidt agenten kan levere.

    - Subjektive faktorer:
      - Krever langtidsperspektiv (Inntrykkskontroll?)
      - Kan lage en avtale som vil gagne begge, og utlevere en selv.
      - I korrupsjon vil partene overdrive faktorene de blir bedt om å gi avkall på for å presse fram en tilståelse.
      - Forsøke å unngå transparens, noe som vil slå negativt tilbake på dem selv.
-
-